

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

دستورالعمل مهارت آموزی زندانیان

به شیوه آموزش حضوری در کارگاه‌های محیط واقعی کار

معاونت آموزش

دفتر راهبری اجرای آموزش

شهریورماه ۱۳۹۹

مهارت آموزی در محیط واقعی کار یکی از روش‌های آموزش فنی و حرفه‌ای است که طی آن مهارت مورد نیاز از مربی (استاد کار) به مهارت آموز، در محل بنگاههای اقتصادی همزمان با فرآیند تولید محصول و یا ارائه خدمت منتقل می‌گردد. این آموزش‌ها در کارگاه‌های تولیدی و خدماتی متعلق به سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور (با رعایت ضوابط و دستورالعمل شماره ۷۹۴۳۰ مورخ ۱۳۹۸/۵/۲ ابلاغ شده توسط وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی) امکان پذیر است.

یکی از ابزارهای سنجش دوره های آموزشی در این روش آموزشی، ارزشیابی مهارتی با الگوی سنجش عملکردی (آزمون پروژه محور) می‌باشد. در آزمون پروژه محور ارزیابی دانش، مهارت، نگرش و اخلاق حرفه‌ای کارآموز در قالب تولید یک محصول یا ارائه خدمت ویژه با اهداف پیش بینی شده در استانداردهای آموزشی مورد ارزشیابی قرار می‌گیرد. در این روش استادکار از بین کارکنان سازمان زندانها و یا زندانیان واجد شرایط که در کارگاههای فوق الذکر (رشته مرتبط با کارگاه) حداقل به مدت پنج سال به طور مستمر مشغول به کار بوده‌اند توسط سازمان متبوع خود شناسایی و به مراکز معین و مرتبط سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور معرفی می‌شوند. و در راستای اطمینان از شرایط آموزش پس از دریافت کتبی تقاضای برگزاری دوره آموزشی و معرفی کارگاهها و استادکاران مطابق شرایط اعلام شده در فرمهای مربوطه، مراکز آموزشی اقدام به بازدید و ارزیابی کارگاهها و مربیان معرفی شده خواهند نمود. فرآیند و فرمت های مستندسازی به شرح ذیل می‌باشد:

هماهنگی مقدماتی:

تشکیل جلسه و انجام هماهنگی بین نمایندگان طرفین برای تشریح طرح و ظرفیت‌های ایجاد شده، فرآیندها و گام‌ها و مدل صدور مجوز، برنامه‌ریزی اجرایی و نظارت و مستندسازی.

فرآیند مدیریت کار:

۱. گام نخست (تقاضا):

تقاضای مجوز آموزش مهارت آموزی به شیوه محیط واقعی کار زندانیان به تفکیک کارگاه و رشته آموزشی توسط نمایندگان سازمان زندانها در سطح شهرستان از مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای، همراه با ارسال اطلاعات و مستندات استادکاران کارگاههای متقاضی که می‌بایست حائز شرایط ذیل باشند:

مشخصات زندان متقاضی برگزاری دوره آموزشی:

نام زندان و ندامتگاه	مسئول امور آموزش فنی و حرفه ای زندان	شماره تماس	مرکز معین آموزش فنی و حرفه‌ای
آدرس کارگاه (واحد پذیرنده) :			
استاندارد (حرفه) مورد تقاضا: (۱) (۲)			
سایر استانداردهای قابل اجرا بر اساس نظر نماینده سازمان: (۱) (۲) (۳) (۴) (۵)			

وضعیت استادکار واجد شرایط:

ردیف	نام مربی (استاد کار)	کد ملی	سابقه کار مفید در رشته تدریس موضوع به سال	سایر شایستگی ها (مصادیق: گواهینامه فنی و حرفه ای مرتبط، گواهینامه دوره پداگوژی، مدرک تحصیلی مرتبط و ...)

تذکر:

- وجود استادکار واجد شرایط، شرط اصلی صدور مجوز و تایید دوره مهارت آموزی در محیط واقعی کار است.
- استادکار معرفی شده حداقل دارای پنج سال و در صورت داشتن گواهینامه مهارت دارای سه سال سابقه کار مرتبط (در همان شغل باشد و توانایی انتقال مهارت های حرفه ای مرتبط با رشته مورد نظر (درخواست) را به مهارت آموز دارا باشد.
- تذکر: مرجع تایید سابقه کار مفید استادکار، بالاترین مقام مسئول در مکان مورد نظر.

وضعیت کارگاه مهارت آموزی در محیط واقعی کار:

ردیف	کیفیت موارد عنوان شده	ضریب وزنی
۱	مساحت کارگاه (بخش عملی و محل استقرار تجهیزات)	۱۵
۲	تجهیزات کارگاه (به لحاظ کفایت و مطلوبیت)	۲۰
۳	وجود ابزار و لوازم سبک کار (به لحاظ تعداد)	۱۵
۴	استقرار مناسب دستگاه ها و تجهیزات	۱۰
۵	مواد مصرفی مورد نیاز آموزش (به لحاظ تنوع و کافی بودن)	۲۰
۶	عوامل محیطی (نور، دما و سطح آلاینده های تنفسی)	۱۰
۷	لوازم حفاظت و ایمنی فردی مهارت آموزان	۱۰
	جمع	۱۰۰

شرایط کلی:

- شرایط فوق برای مهارت آموزی در محیط واقعی کار به حداکثر سه نفر، (با رعایت ضرایب وزنی یا همان حداکثر امتیاز) مهیا باشد.
- مکان به لحاظ ایمنی و بهداشت مورد تایید نمایندگان و ناظران سازمان آموزش فنی و حرفه ای قرار گیرد. (این تایید به منزله ی شروع آموزش می باشد و مسئولیت حوادث ناشی از کار مطابق با ضوابط مرتبط بر عهده سازمان زندانها و کارفرمایان می باشد.
- در صورت کسب حداقل ۷۰ امتیاز از ۱۰۰ صدور مجوز بلامانع است.
- وجود فعالیت عملی و مستمر حداقل یکساله ی اخیر کارگاه متقاضی در رشته مورد تقاضا برای آموزش.
- سطح کمیت و کیفیت عوامل ارزیابی فوق مشابه بررسی های صورت گرفته در اصناف باشد.

۲. گام دوم (بازدید):

بررسی درخواست و صدور تاییدیه و یا اعلام عدم تایید درخواست مجوز توسط مرکز آموزش فنی و حرفه ای مرتبط حداکثر یک هفته پس از تاریخ دریافت تقاضا، مطابق با ملاک های اعلام شده در گام نخست و مستند سازی امتیاز ارزیابی شرایط استاد کار و محیط کارگاه توسط ارزیاب مرکز (که ترجیح این است که مربیان مرتبط موضوع باشند) در قالب پیوست شماره ۲ (فرم مجوز فعالیت) صورت می گیرد.

لازم به ذکر است در صورت عدم تایید کارگاه مذکور در اولین فرصت پس از اصلاح نواقص مجدداً تقاضا از سوی نمایندگان سازمان زندانها در سطوح شهرستان به مرکز آموزشی انجام می‌پذیرد و عملاً کار از ابتدای گام نخست تکرار خواهد شد.

۳. گام سوم (مستند سازی):

مستند سازی ضرورت آموزش قبل از شروع دوره، از طریق تکمیل فرم هماهنگی بین ادارات تابعه دو سازمان. (پیوست شماره یک این دستورالعمل)

تذکر مهم: تعریف و درج دوره‌ی آموزشی با در نظر گرفتن شرایط آموزش (استاندارد آموزشی، استادکار، فضا و تجهیزات مستقر و طول دوره آموزشی مطابق بخشنامه‌ی مربوطه و ...) خواهد بود. لازم به ذکر است علاوه بر استانداردهای شغل و شایستگی موجود در پورتال سازمان، امکان تعریف دوره‌ی آموزشی بر اساس محتوای مهارت آموزی ویژه (مبنی بر عدم نیاز به گواهینامه) میسر خواهد بود که در پایان دوره مهارت آموزی ویژه صرفاً گواهی حضور در دوره به شرکت کنندگان اعطا خواهد شد.

علاوه بر پیوست شماره یک فوق الذکر، مجموعه فرم های این دستورالعمل که به عنوان مستندات کل فرآیند (مدارک مجوز مهارت آموزی زندانیان به شیوه آموزش حضوری در کارگاه های محیط واقعی کار در زندانها و ندامتگاهها) تلقی خواهد شد که در قالب پیوست شماره دو آورده شده است.

۴. گام چهارم (تعریف مکان در پورتال):

تعریف مکان جدید تحت عنوان "زندان - واحد پذیرنده محیط واقعی کار". در بخش اماکن پورتال امکان پذیر است. حداکثر ظرفیت کارگاههای آموزشی سه نفر می‌باشد.

۵. گام پنجم (تعریف نام کاربری و پسورد برای استادکار):

پس از تایید استادکار معرفی شده از سوی ادارات تابعه سازمان زندانها برای برگزاری دوره آموزشی، کارشناس مرکز (کاربر مرکز) نام ایشان را در پورتال بعنوان استادکار محیط واقعی کار زندان ثبت می‌نماید و برای وی نام کاربری و پسورد تعریف می‌گردد.

۶. گام ششم (تعریف و ثبت دوره):

مطابق مستندات گام سوم، دوره‌های آموزشی مورد توافق توسط کاربر مرکز (کارشناس مرکز) برای مکان تعریف شده (در گام چهارم) تعریف و ثبت دوره در پورتال سازمان انجام می‌شود.

۷. گام هفتم (ثبت نام):

ثبت نام زندانیان واجد شرایط (حداکثر سه نفر متقاضی مهارت آموزی در هر دوره آموزشی) توسط استادکار یا نماینده وی (با استفاده از نام کاربری و پسورد اعلام شده) در پورتال سازمان انجام می‌شود.

* توجه خیلی مهم: حداکثر زمان مجاز برای ثبت کامل مشخصات و بارگذاری عکس زندانیان در پورتال قبل از گذشت یک سوم از زمان طول دوره آموزشی مندرج در پورتال می باشد و پس از آن ثبت نام و یا تغییر اطلاعات کارآموزان میسر نخواهد بود.

۸. گام هشتم (نظارت):

نظارت و پایش اجرای دوره‌های آموزشی توسط مسئول مهارت آموزی زندان و نماینده مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای می‌بایست برابر مقررات سازمان صورت پذیرد.

تبصره ۱: مادامیکه هر فرایند از گام‌های فوق در پورتال ایجاد نشده، فرایند مذکور بصورت دستی و حسب شرایط مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای انجام خواهد شد.

۹. گام نهم: آزمون حین دوره (تکوینی)

استاد کار نتیجه ارزیابی حین دوره (آزمون تکوینی) کارآموزان را با هماهنگی و نظارت اداره سنجش استان / مرکز در پورتال ثبت می‌نماید. (ابلاغیه شماره ۱۱۵۶۵/۱۰/۹۸ مورخ ۱۳۹۸/۰۴/۰۹)

۱۰. گام دهم (معرفی به آزمون پایانی):

پس از گذشت زمان پایان دوره، در صورت تایید اسامی حضور و غیاب کارآموزان از سوی ادارات تابعه سازمان زندانها (توسط مسئول آموزش زندان و یا استادکار) و همچنین ثبت نتیجه آزمون تکوینی توسط استادکار در پورتال و تایید آن توسط مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای شهرستان (اعم از ناظر یا رییس مرکز) در صورت کسب حد نصاب قبولی داوطلب در آزمون مرحله اول (تکوینی) فرد واجد شرایط به آزمون پایانی معرفی می‌شود.

* توجه مهم: در صورت نقص اطلاعات ثبت شده در پورتال و عدم پذیرش اطلاعات توسط سیستم پورتال برای آزمون، مسئولیت این موضوع به عهده استادکار دوره مربوطه و مقام مسئول اداره زندان مربوطه خواهد بود. بدیهی است پس از معرفی به آزمون هیچگونه ویرایش سجلی و عکس داوطلبان صورت نخواهد پذیرفت.

۱۱. گام یازدهم (صدور گواهینامه):

* برای دوره‌های مهارت‌آموزی ویژه (که در آن بجای کد استاندارد محتوای ویژه انتخاب شده)، کارآموزان واجد شرایط با تایید استادکار، موفق به دریافت گواهی حضور خواهد شد.

* برای دوره‌های آموزشی عادی (که دوره طبق کد استاندارد تعریف شده)، برای کارآموزان واجد شرایط در صورت قبولی در آزمون‌های پایان دوره (کتبی و عملی یا پروژه محور) گواهینامه مهارت صادر خواهد شد.

تبصره ۲: اجرای بندهای نهم تا یازدهم فوق منوط به تامین زیرساخت های لازم در پورتال و تامین امکانات لازم (مواد مصرفی، تجهیزات و ابزار و ...) برای برگزاری سنجش مهارت به شیوه پروژه محور در محیط واقعی کار توسط ادارات تابعه سازمان زندانها (مسئولین ذیربط در واحد خدمات فنی و تولیدی زندان) می‌باشد.

صور تجلسه توافق برای تعريف دوره آموزش فنی و حرفه ای برای زندانیان - روش محیط واقعی کار

نام دوره:	طول دوره:	ساعت	ظرفیت دوره:	نفر
تاریخ شروع: سال	سه ماهه اول ☐	سه ماهه دوم ☐	سه ماهه سوم ☐	سه ماهه چهارم ☐
علت درخواست اجرای دوره:				
اثر بخشی دوره و اشتغال فراگیران (حین و بعد از خدمت)، چگونه بر آورد می شود؟ عالی ☐ خوب ☐ متوسط ☐ ضعیف ☐ خیلی ضعیف ☐ میزان انطباق دوره با رسته های اشتغال طرح تکاپو و آمایش سرزمین در حوزه اشتغال، چه مقدار است؟ عالی ☐ خوب ☐ متوسط ☐ ضعیف ☐ خیلی ضعیف ☐				
وصول کننده و تعريف کننده دوره: اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان مرکز				
تأمین کننده (مجری) نهاده های آموزشی				
۱- نام مربی: ☐ مربی سازمان ☐ استادکار ☐				
۲- استاندارد/ محتوا (مالکیت معنوی) سازمان آموزش فنی و حرفه ای ☒				
۳- فضای آموزشی سازمان آموزش فنی و حرفه ای ☐ زندان ☒				
۴- تجهیزات آموزشی سازمان آموزش فنی و حرفه ای ☐ زندان ☒				
۵- ابزار آلات آموزشی سازمان آموزش فنی و حرفه ای ☐ زندان ☒				
۶- مواد مصرفی سازمان آموزش فنی و حرفه ای ☐ زندان ☒				
۷- انرژی (سوخت) سازمان آموزش فنی و حرفه ای ☐ زندان ☒				
۸- ارزشیابی حین دوره سازمان آموزش فنی و حرفه ای ☒				
۹- ایمنی و بهداشت کار سازمان آموزش فنی و حرفه ای ☐ زندان ☒				
۱۰- مستند سازی الکترونیکی فرآیند آموزش (پورتال) سازمان آموزش فنی و حرفه ای ☒				
۱۱- آدرس کامل محل برگزاری دوره:				

تذکر: اطلاعات تعريف دوره در پورتال جامع آموزشی سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور می بایست دقیقاً مبتنی بر توافقات صورت گرفته و مستند شده در این صور تجلسه، تنظیم شود و مسئولیت هر گونه انحراف برعهده تعريف کننده و تأیید کننده دوره می باشد.

تأیید کنندگان برگزاری دوره آموزشی در زندان (برای زندانیان)

رئیس مرکز یا نماینده معرفی شده وی (با معرفی نامه کتبی)	امضاء	مسئول مهارت آموزی زندان شهرستان و یا نماینده معرفی شده وی (با معرفی نامه کتبی)	امضاء

مجوز فعالیت (مستندات)

تاریخ تنظیم سند:

دستورالعمل مهارت آموزی زندانیان به شیوه
آموزش حضوری در کارگاه‌های محیط واقعی کار

مشخصات زندان متقاضی برگزاری دوره آموزشی:

نام زندان و ندامتگاه	مسئول امور آموزش فنی و حرفه ای زندان	شماره تماس	مرکز معین آموزش فنی و حرفه‌ای
آدرس کارگاه (واحد پذیرنده): استاندارد (حرفه) مورد تقاضا: (۱) (۲) سایر استانداردهای قابل اجرا بر اساس نظر نماینده سازمان: (۱) (۲) (۳) (۴) (۵)			

وضعیت استادکار واجد شرایط:

ردیف	نام مربی (استاد کار)	کد ملی	سابقه کار مفید در رشته تدریس موضوع به سال	سایر شایستگی‌ها (مصادیق: گواهینامه فنی و حرفه ای مرتبط، گواهینامه دوره پداگوژی، مدرک تحصیلی مرتبط و ...)

** وجود استادکار واجد شرایط، شرط اصلی صدور مجوز می‌باشد.

شرایط مهارت آموزی در محیط واقعی کار:

ردیف	کیفیت موارد عنوان شده	حداکثر امتیاز	امتیاز ارزیاب	نیازمند تکمیل و بهبود	توضیحات
۱	مساحت کارگاه (بخش عملی و محل استقرار تجهیزات)	۱۵			
۲	تجهیزات کارگاه (به لحاظ کفایت و مطلوبیت)	۲۰			
۳	وجود ابزار و لوازم سبک کار (به لحاظ تعداد)	۱۵			
۴	استقرار مناسب دستگاه ها و تجهیزات	۱۰			
۵	مواد مصرفی مورد نیاز آموزش (به لحاظ تنوع و کافی بودن)	۲۰			
۶	عوامل محیطی (نور، دما و سطح آلاینده های تنفسی)	۱۰			
۷	لوازم حفاظت و ایمنی فردی مهارت آموزان	۱۰			
جمع		۱۰۰			

** در صورت کسب حداقل ۷۰ امتیاز از ۱۰۰ صدور مجوز بلامانع است.

** مسئولیت رعایت نکات ایمنی و بهداشت و عواقب آن بر عهده ادارات تابعه سازمان زندانها می‌باشد.

تأیید کنندگان

رئیس مرکز یا نماینده معرفی شده وی (با معرفی نامه کتبی)	امضاء	مسئول مهارت آموزی زندان شهرستان و یا نماینده معرفی شده وی (با معرفی نامه کتبی)	امضاء

تاریخ تایید:

** اعتبار برای برگزاری حرفه‌های مورد تقاضا در محل مورد توافق به مدت (۱) یکسال از تاریخ تایید می‌باشد.

*** ضرورت دارد ادارات تابعه سازمان زندانها یکماه قبل از انقضای تاریخ مجوز فعالیت کارگاهها، اقدام به درخواست بررسی مجدد و تمدید مجوز نمایند.